

SEVR ANTLAŞMASI

Aydınlık Dergisi, 6 Aralık 1998

Yıldırım Koç

Birbuçuk - iki yıl kadar önce büyük bir ülkenin Ankara'daki Büyükelçilik Müsteşarı tarafından resmi ikametgahında akşam yemeğine davet edildim. Davetin konusu, Türkiye'deki özelleştirme uygulamaları ve işçilerin bu konudaki tavrıydı. Yemek, Müsteşarın ülkesinden bir emekli parlamenterin onuruna veriliyordu. 8-10 kişilik yemekte iki Türk'tük. Diğerleri, söz konusu ülkenin Büyükelçilik mensuplarıydı. Yemekten önce Müsteşarla ayakta sohbet ediyorduk. Beni, salonun yanındaki bir odaya doğru yönlendirdi. Küçükçe bir oturma odasının kapıdan girişte sol duvarında bir harita asılıydı. Harita, Sevr Antlaşması uyarınca Osmanlı Devleti'nin bölünüşünü gösteriyordu. Müsteşar, haritaya baktığımı görünce, "ne olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. Ben de, "Sevr Antlaşması; ancak biz bunu Ulusal Kurtuluş Savaşımızla yırttık," dedim. Tecrübeli bir diplomat olan Müsteşar, "biz de öylesine hatıra diye astık" türü birşeyler söyledi. Sonra da odadan çıkıp salona geçtik ve yemek masasına oturduk. Müsteşarın beni o odaya rastgele bir biçimde götürdüğü kanısında değilim.

10 Ağustos 1920 tarihinde imzalanan Sevr Antlaşması'nın 3. Bölümü (Madde 62-64) "Kürdistan" başlığını taşımaktadır. 62. Maddeye göre, İngiliz, Fransız ve İtalyan Hükümetlerinin atayacakları birer üyeden oluşan ve İstanbul'da bulunacak bir komisyon, Sevr Antlaşmasının yürürlüğe girmesinden sonraki 6 aylık süre içinde, Fırat'ın doğusunda, Ermenistan'ın güney sınırının güneyinde, Suriye ve Mezopotamya ile belirlenecek sınırın kuzeyindeki ağırlıklı Kürt bölgelerinde bir yerel özerklik programı hazırlayacaktır. 63. Maddeye göre, Türk Hükümeti, Komisyon raporunun kendisine iletilmesinden sonraki üç ay içinde bu kararları uygulayacaktır. 64. Maddeye göre, eğer Sevr Antlaşmasının yürürlüğe girmesinden sonraki bir yıllık süre içinde sözkonusu özerk bölgede yaşayan Kürt nüfus Milletler Cemiyeti Konseyi'ne başvurarak, bu bölgelerdeki nüfusun çoğunluğunun Türkiye'den bağımsızlık istediğini gösterirse ve Konsey de, bu insanların bağımsızlık yeteneğine sahip olduğuna karar verirse ("these peoples are capable of such independence") ve bu bağımsızlığın verilmesini önerirse, Türkiye bu tavsiyeye uyacak ve bu bölgelerdeki tüm haklarından vazgeçecektir.

Bugün İtalyan Hükümeti'nin, emperyalistlerin Orta Doğu politikasının aracı, uyuşturucu kaçakçısı, kara para aklayıcısı ve terörist PKK'nın yöneticisi konusundaki tavrı değerlendirilirken, Sevr Antlaşmasında öngörülen üç kişilik komisyonda bir İtalyan temsilcinin yer aldığı gözlerden kaçmamalıdır.

Bugün emperyalizm, ulusötesi sermayenin artan gücü karşısında gelişmekte olan ülkelerde ulusal devletleri zayıflatmak istemektedir. Emperyalizm, emperyalizme karşı ilk başarılı ulusal kurtuluş savaşını vermiş ve daha sonraki uygulamalarıyla birçok ülkeye, örgüte ve insana örnek olmuş büyük bir mücadeleyi, 75 yıl sonra hala kabullenememektedir. Sevr bugün yeniden gündemdedir. Ayrılıkçı Kürt milliyetçiliği de umutlarını Sevr'e bağlamıştır.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin çıkarları, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünün ve bağımsızlığının korunması ve güçlendirilmesinden yanadır. Türkiye solu da bu çizgide bütünleşmelidir. Türkiye'de bir demokrasi ve insan hakları sorunu tabii ki vardır. Türkiye'de sosyal hukuk devleti tabii ki olması gerektiği gibi değildir. Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklerin daha çok geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Ama bütün bunlar, Sevr Antlaşmasını hortlatmak isteyenlerin işlerine yarayacak bir biçimde kullanılmamalıdır. Bu sorunlar, Lozan Antlaşması temelinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğü ve bağımsızlığı temelinde çözüme kavuşturulmalıdır.

Bugün Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin önündeki en büyük tehlike, Sevr Antlaşması'dır, onun mantığıdır, onun uzantısı irtica, bölücülük ve çetelerdir. Bu mantık, zaman zaman ilerici sloganlar veya kavramlar kullansa bile, emperyalistlerin çıkarlarını savunmaktadır. Daha önce bir kez daha yazmışım. Çanakkale Savaşı sırasında ölen İngilizlerin birinin Conkbayırı'ndaki mezar taşında "insanlık için asilce öldü," diğer ikisinin mezar taşında, "demokrasi için" yazıyordu. Emperyalistlerin bu değerli kavramları kullanmasına karşı çıkmak, bu kavramları savunmanın gereğidir.

Günümüzde Sevr'e karşı çıkmak, en büyük insan hakları ihlallerinin, en büyük katliamların, en acımasız ırkçılığın, en korkunç sömürünün, en büyük adaletsizliklerin sorumlusu emperyalizme karşı çıkmaktır. Sevr'i savunmak emperyalizme hizmettir.